

РОДИО НАМ СЕ СПАСИТЕЉ КОЈИ ЈЕ ХРИСТОС ГОСПОД!

Слава на висини Богу,
и на земљи мир,
међу људима добра воља!

(Из Еванђеља по Луки,
глава 2. ст. 11 и 14.)

А све ово дододило се
да се испуни
што је Господ рекао
преко пророка
који каже:

„Ето, девојка ће зачети
и родиће сина,
и наденуће му име
Емануил“,
што преведено значи:
„Са нама Бог“!

(Из Еванђеља по Матеју,
глава 1. стихови 22—23.)

4. децембра (21. новембра):

ПРИВОЂЕЊЕ ХРАМУ ПРЕЧИСТЕ ДЈЕВЕ МАРИЈЕ

ВАВЕДЕЊЕ

ВАВЕДЕЊЕ — ПРИВОЂЕЊЕ ХРАМУ ПРЕЧИСТЕ ДЈЕВЕ МАРИЈЕ — на фресци из 14. века, која се приписује Мануилу Панселиносу, можда најзначајнијем средњовековном сликару који је радио на територији Грчке. Његово име било је познато у вези са светогорским живописом, мада је доста неизвесно када је он стварно живео. Неко време сматрало се да је Панселинос стварао у време око 16. века; несигурност долази отуд што текст који помиње овога сликара, и говори о његовој слави, потиче тек из 17. века. На основу истраживања професора Ксингопулоса, стваралаштво Панселиноса се помера у време између kraja 13. и прве половине 14. века. Приписује му се првобитни живопис Протатске цркве у Кареји на Атонској гори, као и фреске из 14. века у бочној капели цркве Светог Димитрија у Солуну.

Овај празник подсећа нас на важан догађај у животу свете Деве Марије, када су је у раној младости њени побожни родитељи одвели у храм, да би онде под покровитељством добрих учитеља расла и припремала се за свој узвишен позив. Ту се она заветовала да ће целог свог живота живети као девојка, па је ишла ка савршенству и светости, тако да су јој се и анђели дивили.

Да бисмо сагледали и разумели значај овога догађаја, морамо имати у виду цео живот пресвете Богородице и изузетно место, које она има у светој историји спасења људскога рода. Морамо се вратити у страшни час, када је Господ Бог изрекао свој суд над Адамом и Евом који су згрешили, и над сатаном који их је завео. Тада им је Бог предочио тешке последице ове казне, али је истовремено показао своје сажаљење и милост према палом човеку и његовој тешкој судбини. Дао им је једно обећање и могућност да из даљине назруштарје руменило дана свога спасења. „Женин потомак ће сатрти змију главу”, гласи праеванђеље о спасењу и Спаситељу. Одонда је током мутних векова религиозног и моралног пропадања, порока и злочина, брита Господња била над грешним човечанством. Ноје са својим најближима био је удостојен спасења од потопа, а његовом даљем потомку, Аврааму, Бог се приближио својом милощу и склопио са њим један вечни савез, да би се једном из његовога потомства појавио као чо-

век Спаситељ света, Син Божији. А до тога тренутка, за све то дуго време, Бог је говорио праоцима Изабраног народа и слао своје пророке његовим владарима и свештеницима — да их подсећају на Божија обећања и да их учвршију у вери и чистом животу. Тако чежња за спасењем и Спаситељем никада није престајала. Они који су у Старом савезу били Богу највернији побуђивали су у другима унутрашњи интерес за спасењем од беде и прародитељског греха. Дивним псалмима старозаветни народ Божији обраћао се свом Богу и његовом Помазанику, Месији, који треба да дође. У том поглављу свете историје они, који су били Богу сасвим и потпуно одани, били су у мањини. Они су сачували чисту веру и смрну послушност, док је мноштво било далеко од Бога, утонуло у своје ситне, саможиве прохтеве, заборављајући Божије заповести и славу Божију. А није било мало ни оних који су свесно отпадали од Бога, па и друге одвлачили на демонске путеве. Такви су се противили Божијим весницима; своју личну моћ, богатство и утицај уздижали су изнад Божије воље. Чак и они који су били позвани на најуврштенију службу у Божијем народу понекад су се заборављали, па су у сујетној гордости служили само себи, а не Господу Богу свом. Па ипак вера и нада у Бога није никада престајала, чак ни у тешким данима прогонства и заробљеништва. Она је у Божијем народу била увек присут-

на, све док није дошло време да Син Божији сиће и оваплоти се од Светога Духа и Марије Деве.

Божије одлуке су вечне и у Божијем духу живи све оно што се у земаљској историји јавља за спасење људског рода. Божија доброта је хтела да се ограховљено човечанство спасе и то путем оваплоћења једнородног Сина Божијег. Гади тога је Бог изабрао и одредио и Богородицу. Ми се можемо упитати: зар Бог није могао да створи Спаситељу тело непосредно као праоцу Адаму? Зашто је била потребна људска мајка? Ако смо да се усудимо да одгонетнемо тајну ове Божије одлуке, онда можемо наслутити да је то било зато што је Бог желео да оба људска поља учествују у искупительском делу, као што су заједно учествовали и у прародитељском греху. Оно што су Адам и Ева рђаво урадили, то је требало да посредством Исуса Христа и свете Деве Марије буде поправљено. Ева је била посредница греха, а Марија је постала посредница благодати, моћна заштитница и наша заступница код Бога. Бог је такође желео да његов Син постане прави човек и да као такав спасе грешно човечанство. Зато му је изабрао људску мајку, која ће га родити и одгајати, — да би он постао као и други људи и био им у свему пример. То је дело безгранице Божије љубави, да се његов вечни Син роди као мало, беспомоћно дете, од смртне мајке. Његова мајка је добила дар као ни једно друго створење, тако да је архангел Гаврил могао да је поздрави: „Радуј се ти која си стекла милост, Господ је с тобом” (Лк. 1: 28). За ту милост њена душа је била отворена и њена воља је била спремна да са њом сарађује. Она је поднела највећу жртву, која се од једне мајке може очекивати; знала је да ће њој као мајци „мач пробости душу” (Лк. 2: 35). Том жртвом она је постала звезда водиља и нада спасења за човечанство утонуло у грех и порочна беспућа. Стога и данас, свако ко осећа у себи тајанствену тежњу за спасењем и Спаситељем, мора да се обрати пресветој Богородици за помоћ. Посебно данас у време сваковрсних пометњи и заблуда, сукоба, ратова, буна, глади, и других безбројних невоља које растржу несрћ-

но човечанство. Јављају се ту и тамо антихристи који заводе и збуњују несигурне и колебљиве душе. Неморал саблажњава широке народне сложеве, а разбуктале страсти спречавају познање истине и обраћање Богу. У таквом времену, или боље рећи невремену, живећи ми нисмо остављени без дела Божије доброте, благодати и дара Божије љубави према човеку. Тада ми са захвалношћу примамо, али не смејмо се на томе задржати. Дужни смо да ту захвалност и својим делом, својим животом покажемо и докажемо. А то ћемо учинити ако се будемо потрудили да и сами спасавамо угрожене душе у кругу своје породице, на свом радном месту и у свакој прилици, побуђујући у својим ближњима тежњу ка Богу и моралном препороду. Томе морамо жртвовати све своје време и све своје снаге. Само ако тако будемо поступали, моћи ћемо и сами да очекујемо помоћ од Оне која као милосрдна Мајка сваком помаже — од пресвете Богородице, наше велике Помоћнице.

Њој ћемо се и овом приликом обратити молитвом, коју иначе читамо после светог причешћа:

Пресвета Владичице, Богородице, светlostи моје помрачене душе, наđo, заштито, прибежиште, утехо, радиоње моје, захваљујем ти што си ме недостојног удостојила да будем причасник пречистог тела и пречисте крви Сина твога. Ти, која си родила истиниту светlost, просвети умне очи срца муга. Ти, која си родила извор бесмртности, оживи мене умртвљенога гресима. Ти, која си нежна и милостива мајка милостијвога Бога, смируј се на мене и дај ми умиљење и скрушеност у срцу, и смиреност у мојим мислима, и повратак из ропства помисли мојих; удостоји ме да до последњег даха свога неосуђено примам светињу пречистих тајни на исцељења душе и тела, и подај ми покајничке и исповедничке сузе, да бих ти певао и славио те у све дане свога живота. Јер си благословена и прослављена дочека.

Др Емилијан Чарнић

29. децембра (16. новембра):

МАТЕРИЦЕ

Једну недељу пред Божић, Српска црква посветила је мајкама, материјама, па се тај празник назива „Материце”.

Одмах да кажем: то није један од оних дана који се називају, на пример, и „дан жена” 8. март, кад се жене сврставају и митингују за тајзвана женска права, и за оне циљеве којима и мушкирци посвећују своје политичке митинге, и говоре увек, и само, о борби и политици. У том 8. марта, првобитни циљеви били су да се извођују „животна права жене” и права на боли социјални положај у друштву. То се звало и „еманципација жене”, и можемо сад већ да кажемо да су жене та права, углавном, и оствариле, бар у цивилизованим народима, макар у такозваним политичким формама.

Међутим — као и у свему другом — дошли су и такве дужности због којих ововремена жена ипак није баш много задовољна, нити може бити. Чак бисмо — ако је запослена жена још уз то и мајка — могли казати да је она ретко и срећна онде где је, на послу који ради и на коме мора провести 8—10 часова дневно ван куће, и то у времену кад је и најпотребнија својој деци у дому. Тако је онда најбољи део њеног живота уствари само једна грозничава трка између дома и радног места; па јој онај један дан одмора у седмици не чини неко особито задовољство, јер јој је и тај дан испуњен домаћим пословима. А, да би запослена мајка имала илузију и политичког иживљавања приређују јој, једном у години, и тај „8. март” да би се убедила како треба да је срећна таквом својом ситуацијом.

Уствари, тај такозвани 8. март најметнут је жени у овом времену, које је сад већ чувено и по своме бесмислу, па и таквом кад се такозваној еманципованој жени сугерише и тврђња да је домаћинство „сметња њеном културном напретку”, и чак, скоро као проклетство коме, ето, жења „мора да робује”. И, да не би била тај — тобожњи — „роб породице”, и да би избегла и муку око подизања деце „и у томе губила најбоље дане свог живота”, она избегава чак и материнство. Није онда чудо ако се сада и младе жене виђају као, место детета, водају псе по улицама.

А да ли је жена и срећна без материјства? Не би се могло рећи! Јер, ако не зна за „тегобе” материјства, ни за „муку” око подизања деце, неће знати ни за ону трајну радост, ни за смисао живота, који се — природно — састоји у материјству и деци својој.

Без тога, она је ретко срећна и на послу који је, услед економских прилика приморана да ради, па јој ни реторика о Осмом марта не доноси и не чини неко посебно олакшање и утеху у њеној ситуацији. Осећа она и зна да постоји и нешто важније од све реторике и писаних чланака о такозваној еманципацији жени, о чему, углавном, пишу мушкарци и оне жене са такозваних руководећих положаја са којих — материјално добро обезбеђене — могу да држе и такозвану кућну помоћницу, која им обавља домаће послове.

Тако онда, и после свих славопојки о еманципацији жени, запослена мајка осећа да јој је срце празно. Осим тога, ниједна паметна жена не може мирно да гледа како и разне негативне појаве разарају и њену породицу, којој она може само мало времена да посвети. И, свесна је она да ако се изгуби поверење у породицу и веру, онда се не може више имати поверења ни у шта, јер су само породична осећања трајна и права осећања срца.

Та њена свесност управо је оно што многи савременици не желе да признају као чињеницу, ма колико, иначе, учтиви били, и ту учтивост према жени исказивали стручком карантила или понеком бонбоњером на Дан жена. Међутим, жена, као мајка највише увиђа да савремени, такозвани модерни свет, обара вредност свему — осим новца — па и самом животу, и да разара породице милиона људи, рушењем и вере одузима и моралну подпору њеној породици. И, свесна је она да је баш због тога данашње поколење скренуло у цинизам, саможивост, и моралну неосетљивост на свим линијама савременог живота.

Млади нараштаји, пак, увиђају да им се сви улагују, сви им ласкају и оправдавају им поступке само да ћуте, и да се не буне противу позиција, које су неки за себе доживотно „извојевали”. Увиђају млади нараштаји да су им пружене и неограничене (не)моралне слободе, и да са свих страна, на хиљаде начина, подстичу њихове прохтеве у такозваном слободном изживљавању, да им тиме одврате пажњу од многих (нерешивих) егзистенцијалних проблема, који су

нерешиви због опште кризе поверења и класних разлика, између осталог. Не могу да нађу законик који би их уздигао до неких нових врлина, а које би биле исто тако друштвено корисне, као оне некадашње хришћанске, а које су сада многи напустили или их се сасвим одрекли. А многи за њих нису ни чули, ни у дому ни у друштвеној пракси. Отуда и толика морална збрка код свих, ама баш код свих, цивилизованих народа од Европе до Америке, као „хришћанских земаља”.

Наравно, жена-мајка, углавном, није крива за то, нити је она желела такву ситуацију; поготово мајка-хришћанка то није желела, нити тако нешто очекивала, и поред све такозване еманципације друштва.

Из историје Хришћанске цркве знамо и ово: што се хришћанство тако брзо ширило у првим хришћанским временима, и поред свих препрека, има се у многоме да захвали хришћанским матерама, које су знале да однегују и вером запоје много-бројна поколења врсних бораца за Христове еванђелске врлине. Те врлине остале су исте и сада код правих хришћанских породица, јер: племенитост, доброта, част, учтивост, отменост, љубазност... имају исту вредност у свим временима. Зато хришћанске мајке треба те врлине да негују. Јер, ако у томе ни ви не успете, онда нема много изгледа да ће млади нараштаји моћи да се преобразе у нешто боље, јер без тих врлина они могу бити, можда, још само добри техничари, па и политичари, али то још није гаранција да ће бити и морално бољи људи.

Посебно ви, хришћанске мајке можете много учинити, и од вас се тражи, да и у савременим условима придобијате дobre душе за Христа и Његово Еванђеље. И, немојте се изговарати да такве душе не можете да нађете! На свакоме кораку можете их срести, јер нико још није проценио дубину човекове готовости да чини добра дела. Тако онда и иза ове моралне збрке налази се макар и зрно хришћанских врлина у свакој породици, поготово у срцу детета. А то само жена мајка може у првом реду да открије у срцу свога детета, а својим примером да их подстакне на добро. Јер, знате ви и саме, да речи нису ништа ако нису делима поткрепљене. Видели смо људе са много знања како рђаво раде, а видели смо и то да за поштен рад нису много потребни неки прописи, нити многа састанчења, него је на првом mestu потребна добра савест.

А, за добру савест први је услов у страху Божји, и добро домаће васпитање, стечено не по „стихијама света, него по учењу Господа Исуса Христа” — учи свети апостол Павле. (Колош. 2 : 8).

Ето, то је наша општа жеља и жеља Цркве за све њене чланове, а посебна жеља упућена вама матерама на дан Материца. То и ради ваше деце и њихове животне среће и душевног мира — и њиховог и вашег.

У исто време, то вам је и наша честитка на дан и поводом Материца, па тиме благословите децу вашу! И: доводите их у храм Божји, кадгод то можете! На то вас и Господ Исус позива својим речима: „Пустите децу, и не браните им да долазе к Мени, јер таквих је Царство Божје!” (Лк. 18 : 16.)

Прота Никола Антић

ВАЖНО ОБАВЕШТЕЊЕ

Услед поскупљења графичког материјала (хартије, боје, фильмови, клишеа) као и осталих графичких услуга, морали смо, иако тешка срца, да повећамо прегилату на „Каленић” за наредну 1986. годину.

Годишња претплата листа биће 300.— динара а цена поједином броју је 50.— динара.

Молимо наше читаоце да ово имају у виду и покажу разумевање за објективне разлоге поскупљења па да и надаље остану читаоци „Каленића”.

Такође, молимо оне који нису до сада измирили своја дуговања према Издавачкој кући „Каленић” учине то што пре, јер и ми имамо финансијских обавеза према штампарији.

Из Уредништва

БОЖИЋНА ПРИЧА

Робер де Лагранж:

Караван на месечини

„...Звезда, коју су видели на истоку, иђаше пред њима, док не дође и стаде над местом где беше дете.

А кад видеши звезду, обрадоваши се веома.

И ушавши у кућу, видеши дете са Маријом, мајком његовом, и падоше ничице и поклонише му се; па отворивши своја блага принесоше: злато, тамјан и измируну.”

(Из Еванђеља по Матеју 2: 9—11)

Три јахача путоваху по благој ноћи, под небом обасутим звезданим јатима. Дубоку тишину реметио је само уједначени топот копита по безбојној и немој пустинском земљи. Најстарији, Валтасар, био је огрнут белим огратчам. Видело му се само потнуто лице, на које је падала кукуљица, оивичена танком златном трачицом. Пролазећи кроз град стотину минарета од фаянса, он позва владара, који је ту владао, да побеши њим.

— Зар нисте чули да се говори о чудесноме детету, које су најавили мудраци? Ето, оно се сада родило у подножју јудејских гора, недалеко од обала Западнога мора и Острва.

— Заиста, одговори Мелхиор, и ја сам се спремио да идем тамо да га поздравим, јер једна звезда, којој и име не знам, јавила се на хоризонту, као да хоће да нам покаже пут! Путоваћемо заједно, све је спремно, моје слуге стоје приправни под зидинама унутрашњег дворишта, с поклонима за то далеко Величанство.

— Шта му носите? упита Валтасар.

— Тамјана, одговори Мелхиор — носим оно што се предаје свима великанима света. А какав дар ви носите?

— Ја носим нешто што се увек радо прима, нарочито од владалаца — носим злато.

— Дивно! Па онда кренимо!

Оба владара изиђоше из палате, а убрзо затим и из града. И док су господари успут разговарали, ками-

лари и водоноше су се братимили. Валтасар, неумoran, и поред дубоке старости, прешао је реку Ганг пре неколико месеци и стигао до равнице Бактријан, где га је, изгледа, већ чекао Мелхиор. Пристеше до неравних земаља сијаћенских и Кардемија, где огромни таласи запљускивају подножје предграђа, степенасто изграђених у среду богатих воћњака и расцветаних вртова.

Јашући помамна парипа, млад човек, наочит и лепо грађен, долажаше им у сусрет.

— Дознао сам, уверавао их је он, да се стварно догодило оно што су непознати путници казивали у свима пристаништима и дуж свих каравана: јавио се цар над царевима, рођен од девојке! Само о тој новости говори се од Вавилона до Палмире. Знао сам да долазите и очекивао сам вас. Заобићи ћемо бучне центре и тргове за продају робља, па ћемо се, да бисмо избегли метеж, држати спореднога пута, крај области Жећи. Тамо нема каравана с товарима, а ићи ћемо највише ноћу.

— То је добро смишљено, рече старији с кукуљицом, који се бојаје сунчеве топлоте. А како се ти зовеш?

— Зовем се Гаспар, а моје благо је све ово што видите уоколо: стада, пастири, сеоца, утврђења — све је то моје.

— Ти си, дакле, цар? запитаše друга двојица.

— Да, то сам од смрти мого оца — цара, а решен сам да будем користан својом моћи, својим благом и младим годинама својим.

— Онај кога идемо да посетимо исто тако је цар, рече Мелхиор.

— Тако кажу. А да бих му се придржио, ја, ево, остављам своје хладовите дворане и озеленеле сенице своје.

Три владара су пријатељски разговарали, док су се животиње под њима једнолико њихале. Тако су ишли све до топлих подневних часова, када би се одмарали. Тада би вођа Валтасареве пратње подигао велики шатор у сеници какве стене. Погјели би нешто урме и смокава, после чега би се старији опружио у свом огратчу, јежећи се помало пре него што га обузме сан, као и сви они које притиска бреме година. Мелхиор, који беше превалио педесету, смештао би се како-тако; а млади Гаспар би, скоро раздевен, простио пао на јастуке, као атлета или ратник савладан дневном жегом.

Понекад, после дугога хода, он би се дизао на своме лежају и, мислећи да је у лову или на свечаној гозби, наређивао би стрелцима и до-

зивао псе, затим би се грохотом смејао а потом спуштао глас до неразумљивог мрмљања.

— Шта му је? питао би Мелхиор, да ли да зовемо његовога слугу?

— Не, одговорио је Валтасар, који је био лак на сну, узнемирају га мони сна и чине да ври његова крв.

Тада би старији узео трубу од словене кости и седефа, која му је висила о појасу, па би на њој изводио као цвркнут благе звуке, те би бујни младић поново заспао.

— То његова младост гласно пева; треба је очарати складним звукима.

Затим би под шатором све поново утонуло у тишину. А чим би сунце зашло, поново би полазили на пут — старији у мирном ритму, а младић, потеравши ћудљиво свога коња прво уоколо, од чега се дизао облак прашине, ускоро би им се, умирено, придружио.

— Ја сам силен увеличао своја блага и имања, говорио је човек у огратчу. Ако ли само мој управник, Мервал, не буде добро пазио, даћу да га удаве кад се вратим, јер тачно знам број својих смарагда, бисера и златних полуѓа.

— А ја, рече Мелхиор, припремам план најезде на државу мого суседа, Нитокрита. Потребна ми је његова земља, па ако ли не буде прихватио моје услове, имам уза се његовог издајицу, који ће ми отворити капију његове тврђаве... А шта се Вама, млади, страсни јахачу, у томе брзом трку крије у глави, под тим челом, које личи на светлу бронзу, а осењују га немирне ковре?

— Ја се колебам, повери им се Гаспар, да ли да одржим харем који ми је од оца остао. Да ли да га подмладим куповином у Сиркаси, или да се задржим на једној у њему, на девојци, кћери мого везира, која сваки дан пролази очевим вртовима?

Дугим путем казиваху једни другима своје планове и своја размишљања. Праскозорја уступаху пред зором, а градови нестајају за селима... Цару тога краја, после свечанога пријема, ови путници дадоше обећање да ће му, при повратку са посете Божанскоме Детету, све о њему испричати...

Блистава звезда није се усклањала са небескога хоризонта. А једне вечери, она застаде над предграђем неког градића, управо изнад једне чатрље, у среду неке утрине. Поворка се заустави, но путници се нису усредијали да приђу тако убогоме пребивалишту. На срећу, нађе се ту неки млади пастир, заогрнут јарећом кожом; он поведе групу и њену пратњу. Видевши његов невини осмејак

и његову безазлену појаву, Валтасар ни тренутка није сумњао да се овај пастир није одвојио од свете војске која је прелазила небеским сводом, између расејаних цветних венаца, уз жубор свете песме. Кнежеви, сјахавши, пођоше за њим и уђоше унутра.

Беше то нека стаја, где су људи смештали алат и остатке жетве. Кроз пукотину на крову видела се звезда, светлија од Јужнога крста, сазвежђа познатог морепловцима. Дубока тишина владала је над колибом. Две животиње распознавале су се иза јасала: осао (магаре) и говече. Дуж зида стајају пастири; испред њих клечале су њихове жене и деца. Долазак знатних личности изазвао је извесно комешање. Новорођени се покрену и пробуди. Натприродна светлост изнад његовог мајушног бића, осветљавала је скровиште, нагнута лица,

на, осећајући како се у њему самом буди родитељско осећање, које је притажено у срцу младих људи.

Затим се дигоше да пођу, јер је звезда нестала — њихов циљ био је испуњење!

Они кренуше другим путем, разговарајући о ономе што су видели. А када једне ноћи стигоше на раскрсницу, где је требало да се разиђу, Валтасар се заустави и рече:

— Пријатељи, ето, посматрали смо нешто што се не дје описати — нешто о чему ће наши потомци причати све док свет постоји! Због ове сиротиље Цара света, ево, ја више нећу дозволити да буде сиромашних у мојој кнезевини. Продају своје драго камење, растопићу златне полуѓе и укинућу беду свога народа!

— А ја ћу, рече Мелхиор, одбацити неправду и силу. У мојој држави владаје само правда — заштитница бедних!

На прагу своје земље Гаспар бејаше замишљен. Старац га је нежно посматрао; затим положи руку на његово снажно раме па рече:

— Сине мој, ево те код куће. А пред нама је још дуг пут. „Медвед“ (сазвежђе Велика кола), таман и усамљен, нагињући се према северу, показује ми правац ка мојим снежним брдима. „Хиљаде“ (сазвежђа), која чува „Бик“ (сазвежђе), одвешће мога суседа у градове где се мраморне сенице огледају у води. Отпусти очев харем и евнухе, и одреци се чулнога живота, који човека чини тромим а свирепим. А девојку, која је дирнула твоје срце, запроси од њеног оца. Она ће ти дати првог потомка, цвет и наду твоје расе. Јер, *Дете коме смо се поклонили, на н о в п у т управља наше људске тежње!* Одричемо се зла и чинимо правду, и нека, по примеру Богодетета у јаслима, сваки наш живот буде у љубави!

То рече, па пољубивши младога човека он оцрта на његовом челу некакав тајанствени знак. Тада приступи један снажни црнац; под његовом чврстом руком дивна, једногроба камила, у хамовима од драгог камења и цекина, одмах клече. Потом, својим mrким рукама он подиже старога господара као перо, стави га на леђа животињи која беше клекла, а затим она нечујно уста. На месечини, њен труп на витким ногама давао је огромну сенку. Пратња се уреди за њим, полако се успе на пешчани брежуљак, па мало-помало нестаде према истоку, у пешчаним превојима пустиње.

С француског,
Војислава Ковачевић

Божански и људски закони

Пре неколико година, америчка статистика је објавила да Америка има преко два милиона закона, који су на снази и као такви обавезни за све живитеље ове земље. Један амерички лист пропратио је ову вест коментаром да, ако би човек ставио себи у задатак да се упозна са свима законима ове земље на тај начин што би свакога дана простудирао по десет од ових закона, њему би требало око шест стотина година да све те законе проучи. Покрај свих ових досад исписаних закона Амерички конгрес неуморно наставља да доноси нове законе и томе процесу никде краја нема.

Ово није само случај са Америком, већ и са свим осталим земљама цивилизованог света, независно од тога какви политички системи у тим земљама владају. Свет непрестано мења свој лик, цивилизовани живот из дана у дан постаје све комплекснији и све те промене, сваким природно, искрскују нове законе. Главна сврха свих тих закона је да се обезбеди мир и ред у земљи и одреде права и дужности сваког грађанина. Оно што је веома трагично у овом процесу јесте чињеница да се упоредо са повећањем броја нових закона повећава и број криминала — а требало би да буде обрнуто. Изгледа да човек једноставно нема поштовања према законима које он прописује. Док једни неуморно раде на томе да приволе грађане своје земље да поштују и извршују постојеће законе, дотле други покушавају да нађу најзгоднији пут и начин да те законе изиграју и искористе у своје личне и себичне сврхе, а на штету заједнице.

Проблеми реда, мира и законитости у свету свакако спадају у најзбиљније проблеме са којима се бори људски род. Тада проблем ми не можемо дискутовати, нити било какав здрав закључак из тих дискусија изврши, ако прво не усвојимо чињеницу да у овом свету постоје две врсте закона: Божији и људски. Да би људски закони имали потребну снагу и ауторитет они морају бити у сагласности са божанским законима.

Између божанских и људских законова постоје велике разлике. Божански закони одређују човеку каквим животом треба да живи да би спасао своју душу и заслужио вечни же-

Родио си се у пећини незнано, али те је небо објавило свима — као уста (која објављују) звезду си истакао, Спаситељу; она ти је привела маге, који ти се с вером поклонише. Као са њима, и са нама тако милостив буди!

Из Џеве си засијао, Христе — разумно Сунце Правде — и звезда показа у пећини положеног тебе, кога је немогуће обухватити! Маге си довео да ти се поклоне. Са њима те и ми величамо: Даваоче живота, слава ти!

(Навечерје Христова рођења, т р о п а р и)

граде дрвене грађе. Старина са дугом брадом, ослањајући се на своју палицу, спусти се ничице на земљу. Његови пратиоци учинише исто што и он. Принесоше даре: злато богатих, тамјан моћи, миро људско. А од мајушног Бића, полууправљеног на слами, зрачила је неисказана величанственост. По тим знацима придошлице познаше јављенога Цара, цара из пророчанства, о коме говораху пророци.

— Шта смо ми — рекоше они — бедни царићи, пред овим нејаким Дететом, које ће преобрратити земљу!

Дуго остало је замишљени, дивећи се.

— Каква убогост! мислио је најстарији.

— Каква немоћ! мрмљао је педесетогодишњак.

— Каква лепота! уздахну трећи, чији је поглед ишао са мајке на си-

вот у Божјем царству, док људски закони одређују његова права и дужности у људском друштву и обезбеђују заштиту и сигурност његовог живота и имовине. Божански закони су савршени и као такви вечни и непроменљиви, док су људски закони несавршени и као такви привремени и подложни сталним променама.

Бог, као створитељ и врховни судија свим створењима, никада не греши. Он све види, све чује и све зна, и свака Његова пресуда је праведна. Наше пак земаљске судије, чији је посао да суде према људским законима и којим сва факта скоро никад нису позната, при доношењу својих пресуда, често погреше па невиног прогласе кривим а кривца невиним.

Божански закони, који су откривени човеку преко Мојсија, старозаветних пророка и других Богом изабраних људи, а највећим делом кроз учење Христа Спаситеља и кроз примере Његовог личног живота, веома су једноставни, јасни и разумљиви, док су људски закони, у многим случајевима нејасни и неразумљиви, чак и за високо школоване људе. Колико су људски закони несавршени показује се свакодневно на разним судским процесима, где се и тужилац и бранилац позивају на једне те исте законе, али се у примени и тумачењу тих закона никада не слажу. Да бисмо показали колико су Божански закони и простири и савршенији највећемо само један пример, кога смо изабрали као илустрацију свега досад реченог.

Наш Спаситељ, Господ Исус Христос, учио нас је: „Све што хоћете да људи вама чине, чините и ви њи ма, јер је то закон и пророци” (Матеј 7: 12).

Ова заповест Спаситељева, која се често назива „златно правило”, позната је широм читавог света. Тешко је наћи иједну заповест, или одредбу, било у божанским, или људским законима, у којој је са тако мало речи тако много речено. Сви закони, божански и људски, који регулишу људска права и дужности, људско владање и понашање и све међуљудске и међународне односе, могли би се заменити овим златним правилом. Другим речима, онај који би ревносно и савесно извршавао ову заповест тешко би се икад нашао у положају да се огреши било о божанске, било о људске законе.

Ова заповест је веома једноставна и разумљива. Нису потребни високошколовани теолози, или правници, да нам њено значење објасне и расхемаче. Иако је свима нама добро

познато шта бисмо ми желели да нам људи чине, ми ћемо ипак навести неколике примере, да би нам ствари још јасније биле.

Ми бисмо хтели да нас људи не и поштују, да истичу све наше добре особине и врлине, и подижу нам углед у средини у којој живимо.

Ми бисмо хтели да људи запазе и одају нам заслужено признање за свако наше добро дело, које смо учили или за добро своје Цркве, своје отаџбине и својих ближњих.

Ми бисмо хтели да људи свој суд о нама доносе само на основу наших добрих дела, а да забораве и прећуте све оно што је негативно у нашем животу и што би могло да ишкоди нашем угледу.

Ми бисмо хтели да нам људи притечну у помоћ кад год нам је помоћ потребна: да нас нахране кад смо гладни, напоје кад смо жедни, одену и обују кад смо голи и боси, посете кад смо болесни, утеше кад смо у жалости и окураже кад смо обесхрабрени и разочарани.

Ми бисмо хтели да људи имају милости према нама, да опросте и забораве наше увреде и наше погрешке, и да нам даду прилике да се поправимо и докажемо да смо у стању да будемо бољи.

Ми бисмо хтели да људи штите и бране нас и наше породице, наше домове и нашу имовину, и ако нам се било каква штета нанесе да нам притечну у помоћ, па ако је потребно и жртве поднесу, како би нам омогућили да се опоравимо и пополновремено на своје ноге.

Законитост у свету не може се постићи све дотле док људи игноришу божанске законе и присвајају искључиво за себе право да исписују законе и одређују какав ред и поредак треба да влада у овоме свету, кога они нису створили. Било би свакако много правилније, умесније, логичније и поштеније да се то право препусти првенствено Творцу овога света. Да се поново успостави истински мир, ред и законитост у овоме свету, вечни закони морају се ставити испред привремених, савршених испред несавршених, а то значи божански закони морају доћи испред људских. Историја и сва наша тешко стечена искуства уче нас да људи који поштују Божије законе немају никаквих тешкоћа да свој живот ускладе са људским законима; и обратно, људи који немају поштовања према божанским законима још мање имају поштовања према законима, које им људи прописују.

Прота Радиша Пурић

Манастир Благовештење 1945—1985.

У СПОМЕН 40-ГОДИШЊИЦЕ
ОБНОВЕ МАНАСТИРА
БЛАГОВЕШТЕЊА (1945—1985)

На огранцима планине Рудника, седам километара западно од Страгара, поред Благовештењске реке, налази се древни манастир Благовештења са црквом посвећеном Благовештима Пресвете Богородице.

Манастир датира с краја 13. и почетка 14. века. Претпоставља се да је задужбина славне лозе Немањића — св. Стевана Првовенчаног. Недавно је Завод за заштиту споменика културе из Београда отворио у Благовештењу трећи слој фресака, које потврђују ову претпоставку.

На основу историјских података читаво подручје Рудника, током 14. и 15. века, достигло је врхунац свог економског и културног развоја, захваљујући географском положају, историјским приликама и снажном развоју рударства. У то време настали су многи манастири и цркве: Благовештење, Вољавча, Враћевшица, Рамаћа, Петковица...

Од 18. века Благовештење се спомиње у сачуваним историјским изврима. У то време манастир је био веома снажан и културан центар у коме је, све до аустријско-турског рата, постојала висока школа за изучавање и преписивање књига.

Године 1725. помиње се типик манастира Благовештења. Један запис из 1730. вели да су овде књигу молебник писали игуман Захарије и Пахомије. Године 1732. спомиње се једно јеванђеље, а 1733. псалтир. Године 1732. игуман Благовештења Мојсеј „поучавао се овде књизи“.

Благовештење је забележено и на географској карти Пожаревачког мијра као важна стратегијска тачка.

Када је 1787. године избио нов аустријско-турски рат, за српски народ и његове светиње опет су настали црни дани: масовно пљачкање, пустошење и паљење цркава и манастира, убијање и одвођење у ропство народа и његових свештеника и калуђера. Ни манастир Благовештење није био поштећен.

Током I и II српског устанка манастир је играо важну улогу.

У току Првог светског рата манастир је био пустошен и делимично рушен.

Своје најтеже дане манастир је доживео за време Другог светског рата: бомбардовано је и порушено све осим цркве.

Године 1945. у потпуно спаљено и запуштено Благовештење долази руска игуманија Марија са руским и српским сестрама. Међу њима је била и монахиња Михаила — садашња игуманија манастира. Руске монахиње су остале у Благовештењу до 1949. када одлазе, а монахиња Михаила прима дужност старешине.

Првих шест месеци, по доласку у манастир Благовештење, сестре су (провеле) становале у селу, а пуних седам година у скромној манастирској штали која је била њихов први конак.

Послератне године биле су тешке, а за сестре благовештењске и више од тога: ни хлеба ни крова, над главом! Више пута су полазиле да оставе Благовештење и да потраже други манастир, „али им се није дало”, каже садашња игуманија Михаила. И године 1950. благовештењске сестре, уз помоћ Божју и благословом тадашњег епископа шумадијског Валеријана, преузимају рад на рашчишћавању згаришта и рушевина старатог конака. И тако редом... све до дана данашњег: пуних 40 година мукотрпног одрицања и обнове.

Некада је манастир Благовештење био врло богат јер је био дариван од многих. Његов посед је износио преко 900 хектара. Аграрном реформом манастиру је одузет посед, а за издржавање остављено му је са шумом 30 хектара. Пошто је потес „Гаревица” на планини посна земља и налази се ван категорије, благовештењске сестре немају где да сеју ни пшеницу ни кукуруз. Зато хлеб купују 40 година, како за себе тако и храну за стоку. Са мотиком на рамену годинама су ишли у надницу и наполицу, бавећи се код куће и ручним радом.

Ове 1985. године навршило се 40 година од обнове Благовештења, када је овај манастир васкрсао из пепела. За ову јубилану годину трудолубиво сестринство манастира Благовештења, са својом врлом мајком игуманијом Михаилом, принело је Господу на дар новоподигнуту живописану капелу и нови конак.

Троносање капеле и освећење конака било је заказано за 20. октобар. Уочи троносања капеле бденије је служио игуман Јулијан из Студенице иprotoјереј Драгослав Степковић из Крагујевца. У току бденија пристигао је и епископ Сава са службеног пута из Београда.

Сутрадан, у недељу, троносање капеле извршио је Епископ уз саслушање игумана Јулијана, protoјереја Драгослава Степковића, свештеника: Милана Бабића из Аранђеловца, Спасоја Јанковића из Грошице и јеромонаха о. Арсенија из ман. Стубла

и о. Филимона, духовника ман. Дијвостина.

Приликом троносања капеле Владика је у Св. престо положио мошти св. Харалампија. Капелу, која је посвећена св. архистратигу Михаилу, живописао је сликар Адонис Стергију.

На Литургији певале су сестре манастира Гринчарице и Ралетинца.

У току Литургије присутнима се обратио епископ Сава поучавајући их у вери.

Око 12 часова Преосвећени је извршио и освећење новоподигнутог конака, а затим се прешло у велику манастирску трпезарију где је за све присутне постављена трпеза љубави.

У току ручка епископ Сава је подигао здравицу у којој је изложио историју манастира Благовештења, његово страдање и обнављање, а нарочито његову послератну обнову, када је Благовештење из пепела васкрсло. Затим је Преосвећени похвалио љубав и ревност народа овога краја према манастиру Благовештењу.

На крају здравице Преосвећени је честитао игуманији Михаили 50-годишњицу њеног монашког подвига, који никада није био лак, као и труд сестара ове обитељи.

Игуман Јулијан је такође подигао здравицу у којој је изнео тешке послератне дане из живота игуманије Михаиле и њених сестара на обнови ове многозначајне, а мало познате, наше светиње.

Манастир
Благовештење XIV в.

Живопис манастира Благовештења има три слоја, а представља једну од најпотпунијих и најзначајнијих сликарских целина наше уметности турског периода. Анонимни сликари, који су радили у цркви, припадали су најужкој групи врхунских сликара тога доба у нас.

Иконостас у цркви са престоним иконама и дуборезним крстом са приказом Распећа, представља један од најстаријих и најпотпунијих иконо-

стаса у Шумадији. Зато манастир Благовештење долази у ред најзначајнијих споменика српске средњевековне уметности, са изванредним фрескама и иконама, који је досконо био непознат ширем кругу љубитеља уметности.

Такво непроцењиво наше духовно и културно благо чувају сестре благовештењске. Њихова највећа заслуга је у томе што су, Богу хвала, дошли, остале, обновиле овај манастир

и сачувале га до данас. Хвала им на оним духовним лепотама и радостима које доживесмо у овој обновљеној светој обители, у којој нам се чинило као да смо у кошници, а у којој оне, вредне сестре благовештењске, личе на златне пчеле.

Да њих није било, шта би данас било са Благовештењем?!

о. Драгослав М. Степковић

Наши храмови

Црква

СВЕТОГ ЛАЗАРА

у Врдениновцу

У великом моравском селу Обрежу, у самом његовом средишту, постоји парохијска црква посвећена св. пророку Илији која, после извршене генералне спољашње оправке, својим високим торњем, доминира целом околином.

Друга обрешка црква налази се изван села, у живописном пределу, који се данас зове Врдениовац, а посвећена је св. и праведном Лазару.

Према предању, овде на границима планине Јухора, где се сада налази црква, било је јекада село Врбовац. Прича се да је ту било омиљено ловиште кнеза Лазара, и да је он селу подигао цркву посвећену св. и праведном Лазару (из Витаније кога је Христос подигао из мртвих — в. Јн 11: 1—44).

После битке на Варваринском пољу, 1810. године, Турци су се повукли и улогорили у Сталаћу. На Лазареву суботу, када се народ у великом броју био окупио на молитву, неко јави Турцима да се код цркве диже буна на њих. Турци са једним делом војске крену и стигну у порту када је богослужење било већ завршено, а народ поседао у порти и ручao.

Бежећи испред Турака један део народа је прешао преко брда и настанио се у шуми — данашња Избеница. Други су се склонили нешто ниже и тај део се од Врбовца зове Врдениовац, док је већи део народа

побијен. Турци цркву запале и потруше, а звона закопају у земљу.

После рушења цркве и пресељења села Врбовца, ово земљиште је постало обрадиво све до 1937. године када је, по причању, на месту старе цркве пронађена икона св. Лазара, а народ отпочне поново да се окупља на молитву.

Исте године црквена општина откупила 10 ари земљишта и трудом тадањег свештеника Живана Срећковића буде подигнута капела величине 7×5 m. У овој капели Св. литургија је служена неколико пута годишње.

После пензионисања свештеника Живана Срећковића, градитељску делатност код капеле наставио је свештеник Коста Планинчић, који је проширио већ постојећу зграду за народ, оградио порту и на постојећем извору свете воде подигао чесму.

Године 1984. свештеник Слободан Станојевић, парох обрешки, са својим црквеним одбором и верницима,

Са освећења цркве у Врденојцу

отпочео је проширење и генералну оправку ове капеле. Тако је са западне стране капела продужена за још пет метара. На дограђеном делу подигнут је звоник, постављен је нови кров и цела црква покривена новим црепом. Изведено је спољашње и унутрашње малтерирање, избетониран плочник око цркве, постављен нови иконостас и Св. престо.

Дан великог освећења храма Владика је заказао за 15. септембар.

Још од ране зоре народ је тога дана, тракторима, камионима, аутомобилима, запрежним возилима, па и пешице, журио овој светињи.

Све је било спремно за освећење храма и дочек Владике.

Око 8 часова стигао је пред цркву епископ Сава, срдечно дочекан и радосно поздрављен од присутног народа. Одмах по облачењу отпочело је троносање храма уз полагање мозију св. мученика Харалампија. По извршеном освећењу храма служена је, испред цркве, света Литургија, у којој је учествовало преко две хиљаде верника. Са Епископом саслуживало је шест свештеника и ћакон. Међу служашчима био је и гост сестринске Грчке цркве, армихандрит Павле, који је на позив нашег епископа Саве дошао да увелича ово славље.

На Литургији је певао квартет свештеника из Крагујевца.

За време причасног, са импровизованог трона, присутном народу Божијем обратио се епископ Сава. У својој врло упечатљивој беседи Владика је говорио о Лазаревом ваксп-

сењу као и о нашем; о Лазаревом пријатељству са Спаситељем и о нашем. Затим је позвао присутне да у њиховим домовима не буде некрштенih, невенчаниh, непричешћениh... да примају у своје домове крст и свештенике, подсетивши их на речи Спаситељеве упућене апостолима: ко вас прима Мене прима; ко се вас одриче мене се одриче!

На крају Владика је дуго и дуго кропио освећеном водом присутан народ, који се тискао да што пре дође и прими богослов свога Владике.

После краћег одмора и послужења у црквеној кући, прешло се за трпезу љубави. У току ручка здравицу је подигао Епископ истакавши ревност о. Слободана на овом богоугодном делу, похваливши и све оне који су својим прилозима, великим и малим, допринели да до овога дана добе. Затим је Владика уручио 29 похвалница: председнику и свим члановима црквеног одбора, мајсторима, великим приложницима и омладини села Обрежа, која се својим радом истакла на довршењу овог свега храма.

После ручка омладина је у порти заиграла народно коло, које је за тренутак било прекинуто, да би Владика био испраћен до парохијског дома у центру села.

У парохијском дому Владика се задржао извесно време у разговору са свештеницима, а у предвечерје дана срдечно испраћен од стране до маћина, кренуо је са својом пратњом за резиденцију у Крагујевцу.

Школа у Крагујевцу и пре хатишерифа

ПРИЛОГ ЗА ИСТОРИЈУ ПОЧЕТКА
ШКОЛА У КРАГУЈЕВЦУ
У ВЕРСКОЈ СРБИЈИ

За просвету у Ваксплој Србији значајна је 1830. када је добијен од султана хатишериф, (указ) у коме је, у осмој тачки, писало: „Срби имаће власт постављати у земљи својој печатње (штампарије) књига, болнице за своје болеснике, и школе ради васпитанија деце своје“.

Одмах после тога, а исте године, кнез Милош је позвао образоване Србе из Војводине и са њима отпочео отварати основне школе.

Међутим, у Крагујевцу је постојала школа и пре добијања хатишерифа. О томе постоји документ, који је, колико ми је познато, до сада промакао истраживачима који се баве историјом школства у Србији, а вредан је пажње. Он сведочи да је 1829. постојало у Крагујевцу троразредно Нормално училиште — основна школа, за коју је њен учитељ, Илија Мандић, 9. септембра и. г. саставио програм предавања у првом и другом разреду, у времену од 1. маја до краја августа 1829, чији се оригинал чува у Архиву Српске академије наука и уметности у Београду, под бројем 9128 (а овде се даје у прилогу).

О учитељу Илији Мандићу налази се нешто мало података у делу Мите Петровића (М. Петровић, Финансије и установе у обновљеној Србији до 1842, Београд 1897, 757. и 765). Тамо се каже да је у Крагујевцу, у пролеће 1830., основана Гардијска школа — са задатком да се у њој описане гардијсти који нису били писмени — и да је за првог наставника те школе постављен учитељ Илија Мандић, Србин из Војводине, са годишњом платом од 1.595 гроша. Та школа није била дуга века, па је Илија Мандић 1833. био опет учитељ у Крагујевцу са платом од „три гроша“ на дан. Тада су у Крагујевцу биле две школе „прва и вторе нормалне класе“. У другој био је учитељ Илија Мандић. Он је 25. новембра 1833. молио кнеза Милоша да му повећа плату, наводећи да није „у состојанију довољно“ фамилији „ране принети, а камоли де уга која кући потребују набавити“.

Др Љубомир Дурковић-Јакшић

С. С. М. О. Р. Е. Н. И.

Извлеки Чопитанії

Сврх: Славето-Сербскому, юдейскимъ срединамъ, Кра-
чеваркою. Но разниця и въ то, что въ первомъ падре
ищется; а во второмъ Басрабаевъ-Мака до последней въ Франции 829.

1ая Классъ:

Разрядъ Тркварцъ илъ Начинскаго

- а: Познаніе аристотельскій: Сущаніе и въ приватныхъ душахъ.
 б: Молитви о принадлежаніи къ Сврхъ: Ако:
 1. Молитви Господні: Символъ Сврхъ, и изгубленіе Прокаженія
 2. Молитви о речедѣ и по ѿѣбѣ: подобѣ и въсегда.
 3. Десять Божіихъ заповѣдей, на зѣбу. Скрижали.
 Сегоиъ Могесто презентованы.

II^{ая} Классъ:

Разрядъ Гасоловъ и С. Улановъ.

- а: Ученіе Гасолова: по правиламъ генерія: подобѣ и Улановъ.
 б: По Священіи Истории: съ начала до 7^{ия} главы, пакъ и
 уставъ іренісъ.
 в: По Науки Исследования: два вида: Собрание, и Альбомъ.
 г: Упражненіе различія богословіи Славянскіхъ.

У Крачевъ дѣ Сентябрь

829

Арикандъ
записъ:

СТРАНИЦА ВЕРОНАУКЕ

ИЗЛАГАЊЕ 24

Страсна седмица —
Велики понедељак, уторак и среда

На крају првог великопосног вечерња, у Цветну недељу после подне, свештеник при крају вечерња чита молитве пред почетак поста у којој, између осталог, каже: „Господе Исусе Христе Боже наш, дај овим својим служитељима да без порока заврше овај започети свети пост и да у њему испуњавају твоје заповести... удостоји и све нас, који смо у миру испуњени добним делима, да дођемо и поклонимо се твојим спасоносним страдањима и светом Вајсрењу, па да на крају свога живота са свима који су ти угодили добијемо вечну радост у теби, Богу и Спаситељу нашем”.

Ми сада улазимо у најсветије дане године, дане када је Господ Исус Христос Син Божији, по својој слободној вољи, извелео да претрпи телом страшна страдања, животворни крст и добровољно погребење — да би нас спасао од греха и смрти.

У понедељак, уторак и среду Велике недеље, службе се врше изјутра и увече. Изјутра се служи јутрење и прећеосвећена литургија. Дуги одељци из Еванђеља се читају сваки дан тако да ми можемо још једном да расмотримо цео живот Господа Исуса Христа, да би били спремни да прославимо Његово вакрење.

Дуги одељци из Старога завета нас припремају да боље разумемо Нови завет. У ова прва три дана, чита се Језекиљево пророчтво. Језекиљево виђење је било схваћено од стране четири еванђелиста као једно посебно описивање.. На пример, на иконама где су приказана четири еванђелиста, можете видети креатуре са лицем човека, лава, говечета и орла. Прочитајте овај одељак у књизи пророка Језекиља и видећете како он почине: Језекиљ 1: 1—20.

Током ова три дана чују се песме које се не певају у друго време године. Прва песма је написана на основу приче о царству небеском, коју је Господ Исус Христос изрекао. Прочитајте ову причу у Еванђељу св. апостола Матеја, глава 25: 1—11.

Где, младожења долази у поноћ, и благо оном слузи кога затекне будна: недостојан је, с друге стране, онај кога затекне безбрижног. Чувај се, душо моја, да не постанеш трома и не будеш предана смрти, јер ћеш се наћи иза затворених врата, већ се тргни говорећи: свет, свет, свет си Боже (молитвама) Богодице смиљуј се на нас.

И друге химне, које се певају на богослужењима ових дана, такође су инспирисане причом коју је Спаситељ изговорио. То је прича о краљу који је позвао своје пријатеље на свадбу свога сина, али су они, један за другим, одбијали да дођу. Тада је краљ послao своје слуге да доведу као гости све оне људе које буду нашли на главним улицама.

Уред радосног прослављања овога славља, дошао је краљ да види своје госте. Том приликом, приметио је једнога госта који се није потрудио да обуче свадбено руко, а по ондашњем обичају оно се давало свима гостима. „Пријатељу, како си ушао овамо без свадбеног рука” — упита га домаћин. А он занеме. Тада краљ рече слугама: „Свежите му руке и ноге и избаците га у крајњу таму; онде ће бити плача и шкргут зуба” (Матеј 22: 1—14). Тако је, дакле, прошао немарни гост.

Сваки од нас се осећа да није спреман да учествује на Господњем слављу, јер је одећа његове душе раздерана и тамна од свих њених себичности и рђавих мисли и дела. Речи ове песме верно говоре о свокаме од нас:

Видим, Спаситељу, палату твоју украсену, и немам одеће да јубем у њу: обасјај одећу душе моје, ти који светлост дајеш, и спаси ме.

Задатак који треба урадити

Испуните следеће изреке:

Младожења који се спомиње у песмама које се певају Велике недеље је _____

слуге знају када ће Младожења доћи. Младожења ће бити задовољан са оним слугама који _____.

Када смо ми немарни у односу на Бога и заборављамо шта Он жели од нас, ми кажемо да је наша душа _____.

Одговоримо на ова питања:

Шта то значи бити „одевен у светост”?

Да ли се то односи на неку врсту одеће коју ми носимо?

Из епархијског летописа

ОСВЕЋЕЊЕ НОВОГ ИКОНОСТАСА У ИЗБЕНИЦИ

Између Орашја и Бачине налази се малено село Избеница, познато по великом броју богомольних људи, из чијих редова је наша Црква добила леп број монаха и свештеника. Црква Покрова пресвете Богородице освећена је у току последњег рата од стране тадашњег викарног епископа моравичког Арсенија. Међутим, са укращавањем цркве се наставило све ово време. Црква је живописана, а сада је добила и нов иконостас и скрупоцен полијелеј.

Освећење иконостаса је заказано за 25. август о.г. Освећење је извршио епископ Сава, који је затим у порти служио ахријерејску литургију и поучио народ. Иако село броји око 150 дома, у литургији је узело учешће неколико стотина душа, тако да је порта била потпуно испуњена народом. Владика се захвалио протонамеснику Славољубу Пантићу, пароху, и свима приложницима, малим и великим, на њиховим лептгама и изразио жељу да се ова лепа црква ускоро покрије и бакарним покривачем.

После хришћанске трпезе љубави, која је приређена за све присутне, Владика се вратио у Крагујевац веома задовољан оним што је овде доживео.

Епископ Сава долази у Избеницу, на освећење иконостаса цркве Богородичиног покрова.

УСЕКОВАЊЕ У ОРАШЈУ

Црква у Орашју, задужбина краља Милутина, која је пре 50 година одлуком блаженопокојног патријарха Варнаве постала парохијски храм — дотле је била манастир односно методијски манастир Каленића — окупља велики број верника из целе околине на празник Усековања св. Јована Крститеља.

На овај празник се сваке године служи ахријерејска литургија. И ове године силан свет се слегао у Орашје и узео учешћа у литургији која је служена пред храмом. Певао је квартет свештеника из Крагујевца. На крају литургије, владика Сава је дugo говорио народу о св. Јовану, пророку, апостолу, анђелу (гласнику Божијем) и мученику, а потом, још дуже времена, делио анафору многобројном народу.

ХРАМОВНА СЛАВА САВОРНЕ ЦРКВЕ У КРАГУЈЕВЦУ

Саборна црква у Крагујевцу посвећена је Успенију Пресвете Богородице.

Ове године бденије уочи славе, које је почело у 18 часова, служио је Његово Преосвештенство епископ Сава, уз саслужење осам свештенослужитеља и једног ђакона.

На сам дан славе ахријерејска литургија отпочела је у 8 часова, а служио је Господин Епископ, уз са служење шест свештенослужитеља и двојице ђакона.

У ПАРЦАНИМА

Свети арханђео Гаврил је храмовна слава у Парцанма. Ове године храм

је доживео ретко славље јер је, на позив свештеника и народа, епископ Сава благоизволео да посети Парцане и служи Св. литургију о храмовној слави (26. јула).

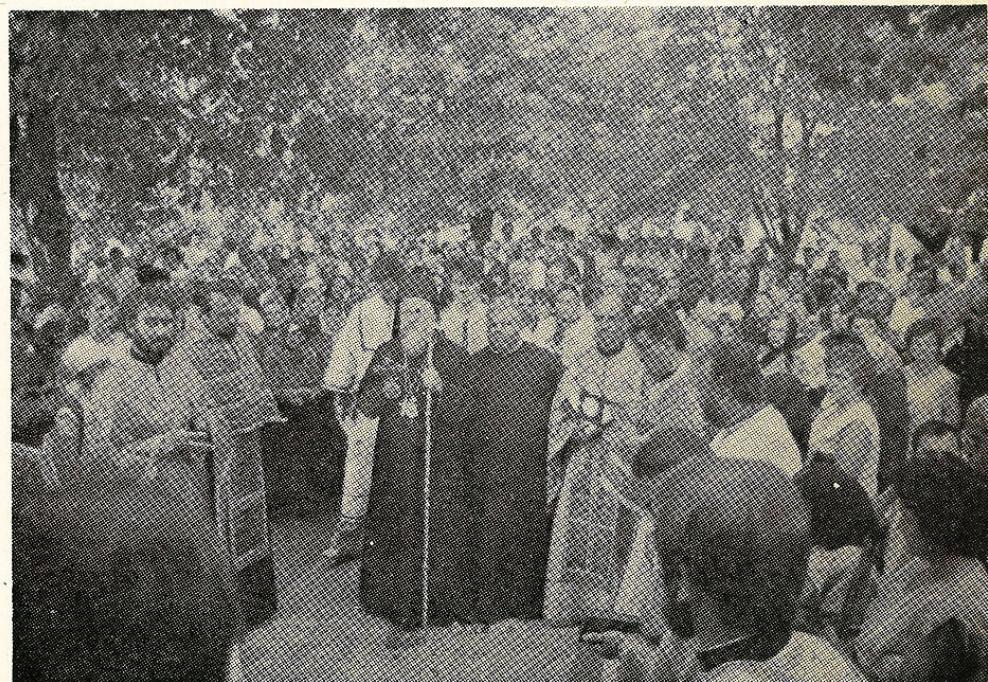
Још у раним јутарњим часовима народ овога краја, који је познат по црквености и побожности, испуно је простор око цркве у жељи да што свечаније дочека свога Владику.

Око 8 часова звона су огласила долазак Епископа. Народ у реду дуж пута од улазне капије на порти па све до врата храма, испунио је простор када ће проћи најмилији гост. Сви су у свечаном руку: деца, младићи и девојке, родитељи, старе мајке... Цвеће у рукама мајки и деце је за високог госта који ће благословити њих и њихове домове, поља, њиве, винограде...

Испред врата храма надлежни парох о. Данило поздравља Његово Преосвештенство епископа Саву и жели му, у име свих, добротошицу. Затим почиње свечана ахријерејска Литургија коју служи Господин Епископ са 8 свештенослужитеља и ђаконом. У наставку обавља се литија око храма, освећење црквеног звоника, а испред храма резање славског колача.

На крају, испред храма, Владика се обраћа свилам присутним, похваливши ревност и црквеност народа темнићког, позива их да и надаље остану верни и одани својој мајци Цркви и да децу своју упућују да иду светосавским-еванђелским путем.

Око 12 часова постављена је заједничка трпеза хришћанске љубави; а око 15 часова епископ Сава је, поздрављен од свих, напустио Парцане

и кренуо је Варварин. Овде је Господин Епископ учинио посету цркви у Варварину, интересујући се за рад и сложене прилике у црквеној општини варваринској.

Напуштајући Варварин пут је водио за Бошњане. Овде је Епископ разгледао радове на звонари који су у завршној фази, а која ће бити украс не само Бошњана већ и околне.

Остављајући Бошњане, уз звуке звона, Преосвећени је наставио пут за своју резиденцију у Крагујевцу, бележећи још један плодносан дан у својој архијерејској служби Богу и роду.

ЕПИСКОП САВА У БУКОВИКУ

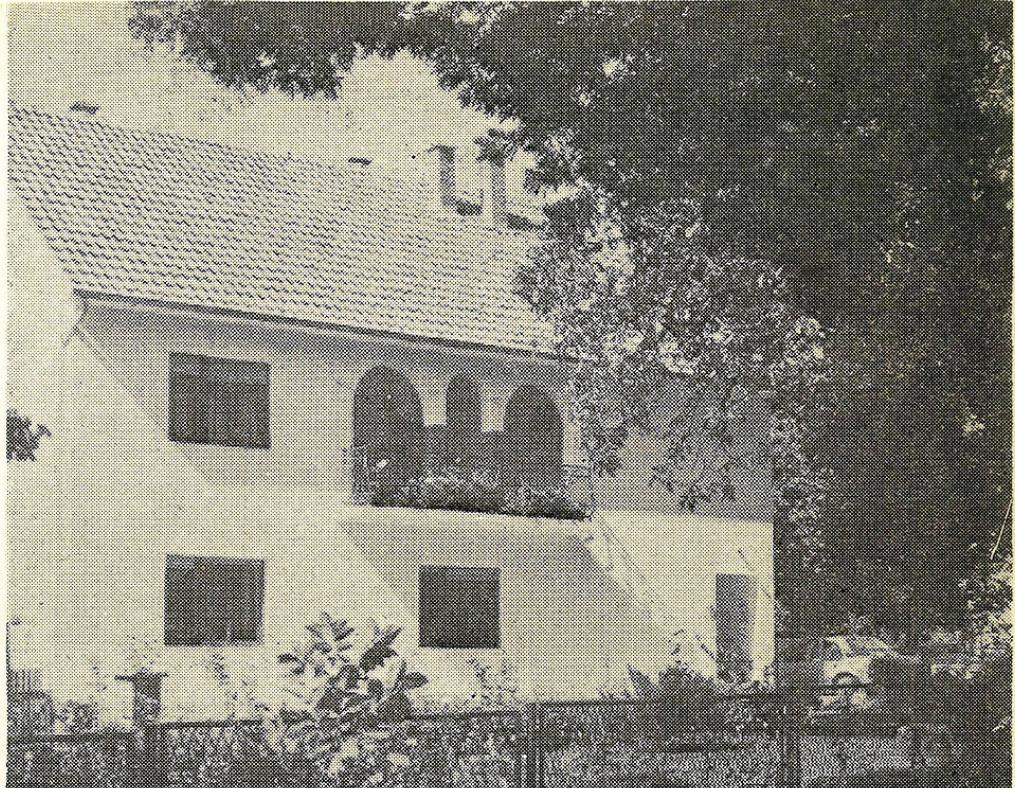
Поред многих догађаја Буковичке цркве, како из старије тако и из новије прошлости, осми септембар 1985. године је у Летопис као изузетно значајан догађај за ову цркву и њену парохију.

Тога дана Преосвећени владика Сава је извршио троносање храма, који је ове године генерално обновљен, и на Св. Престо положио мошти св. Харалампија.

Услед малог простора у храму, а због мноштва народа који се беше искупио на ову духовну радост, Св. литургија је служена испред храма, а озвучење је омогућило да се прати цео чин свечаности и богослужења.

На Литургији су певале сестре манастира Грнчарице. И чин освећења и ток богослужења снимљен је видео-камером што ће бити трајан документ млађим генерацијама, којима ће сведочити о љубави и вери њихових отаца.

Истога дана освећен је и новоподигнути парохијски дом, изграђен савремено, тако да својим изгледом употпуњује лепоту како св. храма,

тако и читавог амбијента. Оба ова објекта, у подножју планине Букуље, зраче као два ока у својој мисији наше живе Цркве, како рече владика Сава у својој беседи.

На крају, за све присутне приређена је трпеза љубави.

У току ручка о. Миленко Дицић, парох буковички, подигао је здравицу и захвалио се најпре Његовом Преосвештенству Епископу Сави што је својим чинодејством и присуством увеличао историјско славље Буковичке цркве; затим се захвалио присутном свештенству, монаштву, а на крају и својим парохијанима који су највише допринели да до овога славља дође.

На крају здравицу је подигао Преосвећени владика и похвалио ревност о. Миленка, одликовавши га достојанством протонамесника, затим чланове црквене управе и све парохијане коју су својим прилозима, малим и великим, допринели да овај храм у Буковику сија у својој лепоти.

Као што је срдачно дочекан, уз одушевљење и звуке звона, тако је и испраћен Преосвећени владика, са жељом да им опет дође.

На путу за своју резиденцију у Крагујевцу, епископ Сава је посетио радове на црквено-парохијском дому у Чумићу.

Р. С.

... У КАРАЂОРЂЕВОЈ ТОПОЛИ

Празник Рођења пресвете Богородице (21. септембра) је храмовна слава Караджорђеве цркве у Тополи. На овај дан, ове године, епископ Сава је учинио канонску посету и служио Св. литургију са шесторицом свештенослужитеља и ђаконом, а која је отпочела у 8,30 часова.

На Литургији Владика је рукоположио свршеног богослова Мирка Тешчића у чин ђакона, а народ је са сумаса пратио ток заклетве коју је кандидат читao.

У току Литургије Преосвећени Владика се обратио присутним — говорећи о значају празника Рођења пресвете Богородице; затим је позвао родитеље да не робују материјалним стварима, већ да њихови домови буду благословени децом, а не да се гасе и изумирају, што је данас врло чест случај.

На Литургији певале су монахиње манастира Благовештења.

По завршном духовном слављу приређен је, у црквеним просторијама, ручак за госте и званице.

Испраћен срдачно од домаћина, уз звуке звона, Владика је наставио пут за манастир Благовештење.

Испред улаза у манастир Благовештење игуманија и сестринство срдачно су дочекали свога Архијереја (првосвештеника).

Око 17 часова отпочело је бденије. Сутрадан, у недељу, Владика је служио Св. литургију, која је почела у 8 часова. На Литургији ђакон Мирко Тешић рукоположен је у чин презвитера. Проповедао јеprotoјереј Драгослав Степковић из Крагујевца.

У понедељак Преосвећени је са представницима Завода за заштиту споменика културе и Скупштине општине Крагујевац, разгледао цркву Петковицу у Страгарима, која чека на обнову — иначе, најстарију цркву на овоме подручју.

... У ДУБОНИ

Недеља 6. октобра о.г. била је дан велике радости за мало шумадијско село Дубону (код Младеновца), које је срдечно и одушевљено дочекало и у својој средини поздравило свога Владику.

У храму препуном народа Божијег Преосвећени је служио Св. литургију на којој је ђакон Зоран Митровић рукоположен у чин презвитера.

На Литургији је певао октет богословија из Београда.

Обраћајући се присутном и побожном народу овога краја, Владика је нагласио да је време у коме живимо време Духа Светога, и позвао присутне да га правилно искористе. Затим је Преосвећени похвалио парохијане села Дубоне, који су по вери и делима надалеко познати; јер иако је њихова парохија најмања у Епархији шумадијској, они приводе крају изградњу узорног парохијског дома, који ће, ако Бог да, већ идуће године бити завршен и освећен.

На крају домаћини су приредили трпезу љубави за све присутне, а затим је Преосвећени, на молбу месног пароха, уз саслужење двојице свештеника и ђакона, венчао овдашње младенце Добрицу Милановића и Љиљану Петровић.

Одмах по обављеном чину венчаша Владика је кренуо из Дубоне, срдечно испраћен од домаћина и великог броја верника, који ће овај дан дуго памтити и носити у срцу.

... У МАНАСТИРУ ДРАЧИ

Поводом шестомесечног парастоса монахињи Матрони, сестри манастира Драче, Преосвећени владика Сава је благајнство, у суботу 2. новембра да служи Св. литургију у манастиру Драчи, на којој је свршеног богослова Радована Марковића рукоположио чин ђакона.

После Св. литургије Владика је, са служашчим свештенством, на монашком гробљу одржао парастос монахињи Матрони.

Око 12 часова, за покој душе монахиње Матроне, у манастирској трпезарији приређен је ручак за све присутне госте.

... У ВУЧКОВИЦИ

На позив надлежног пароха о. Милорада Тимотијевића — Његово Преосвећенство епископ Сава је, у недељу 3. новембра, учинио канонску посету Вучковици.

Света Литургија је отпочела у 8 часова; на богослужењу је певао Хор младих из Крагујевца.

На Литургији Владика је ђакона Радована Марковића рукоположио у чин презвитера.

За време причасног присутном народу се обратио епископ Сава и поучио их у вери.

На крају литија је кренула до места где је Епископ извршио освећење започетих темеља будуће звонаре.

После послужења и краћег предања у кући — прешло се за трпезу љубави коју су домаћини припремили за све присутне.

ПРИЛОЖНИЦИ ЛИСТА „КАЛЕНИЋ“ У 1985. ГОДИНИ

- 1) Јован Олбина,
Београд 5.000.— дин.
- 2) Драшко Тодоровић,
Швајцарска 7.000.— дин.
- 3) Н. Н., Крагујевац 760.— дин.
- 4) Др Милорад Јовановић,
Београд 1.500.— дин
- 5) Н. Н., Крагујевац 1.000.— дин.
- 6) Бранислав Поповић,
Београд 460.— дин.
- 7) Лепа Суботић,
Њујорк 2.400.— дин
- 8) Драгица Стојиљковић,
Београд 260.— дин.
- 9) Стојадин Симић,
Калудра 2.000.— дин.
- 10) Архијерејско намесништво колубарско-посавско 13.500.— дин.
- 11) Манастир Ваведење,
Београд 260.— дин.
- 12) Радиша Генчић,
Крагујевац 2.000.— дин.
- 13) Драгомир Наумовић,
Београд 500.— дин.
- 14) Томислав Радовановић,
Варварин 1.000.— дин.
- 15) Милан Томашевић,
Крагујевац 3.000.— дин.
- 16) Бранка Иванчевић,
Београд 1.760.— дин.

Књиге

Издавачка установа Епархије шумадијске „Каленић“ водећи рачуна о црквеним потребама и духовном назидању верних издала је велики број књига које се могу поручити код издавача:

Минеји:

Септембар	2.000.— дин.
Октобар	2.000.— дин.
Новембар	2.000.— дин.
Децембар	2.000.— дин.
Јануар	2.000.— дин.
Фебруар	2.000.— дин.
Март	2.000.— дин.
Април	2.000.— дин.
Мај	2.400.— дин.
Јуни	3.300.— дин.

Јули и Август изаћи ће ових дана.

Псалтир (на српском) 800.— дин.

Требник (на српском) 1.500.— дин.

Велики Канон Андреје Критског (на српском) 500.— дин.

Каноник (на црквенословенском) 500.— дин.

Крштење (чин крштења и српска имена) 80.— дин.

Византијско богословље (Ј. Мајндорф) 700.— дин.

Наша вера (Арх. Павле) 200.— дин.

Велики пост (А. Шмеман) 200.— дин.

Има Бога (М. Весин) 150.— дин.

Декламатор (рецитације за Св. Саву) 150.— дин.

Карађорђева црква у Тополи (П. Пајкић) 150.— дин.

Касете:

Мокрања, Литургија 400.— дин.

Ускршње јутрење 400.— дин.

Све напред наведено може се добити и поручити на адресу: „Каленић“ — издавачка установа Епархије шумадијске 34000 Крагујевац, М. Тита 67 (Тел. 034/32-642).

Упокојио се у Господу Епископ западноамерички ГРИГОРИЈЕ

— Епископ западноамерички Григорије упокојио се изненада 9. октобра ове године, у Алхамбре, Калифорнија.

— Опело и сахрана обављени су у уторак 15. октобра 1985. године у храму св. Стефана Првовенчаног у Алхамбри.

— За администратора упражњење Епархије западноамеричке постављен је Епископ Григорије западноамерички Епископ Иринеј.

Среду 9. октобра ове године, Његова Светост патријарх српски Герман примио је телеграм одprotoјереја-стеврофора Владе Мрвичина, архијерејског заменика, у коме се каже: „Епископ Григорије западноамерички блажено се упокојио јутрос“.

Било је то велико изненађење, јер, још једном се остварило оно народно: „Човек снује, а Бог одлучује“.

Када год неко овако изненада променим светом, његови пријатељи за премнутак се прећу и почну размишљати о краткоћи овогемаљског живота који у овом вртоглаво-програмираним времену све брже пролази. Све је мање времена и за себе и за своју душу, а о пријатељима и да не говоримо. Време дружења је прошло. Немитност савременог живота намеће човеку такав темпо да се са бригом леже и устаје, све до последњег атома своје психичко-физичке снаге.

У прилици смо да на најновијим надгробним споменицима врло често прочитамо само име и презиме покојника, његову годину рођења и смрти, са једном цртицом између та два броја. О томе шта представља та цртица, ретко кад размишљамо. Да ли је то оно стереотипно „од — до“ или она представља нешто друго — потпуније и одређеније, садржајније, и речитије. Несумњиво, у питању је ово друго. У питању је комплетан садржај одређене личности. Њено опредељење и њено место у друштву, њен значај и њено свеукупно дело.

Зато, када повучемо цртицу између 14. јануара 1911, када је епископ Григорије рођен, и 9. октобра 1985. године, када се упокојио, та црта не спаја само два датума у његовом животу, него активира памћење његовог животног пута.

У конкретном случају, ова цртица пријатеље ће подсетити а остале, донекле, упознати са животом и радом блаженоупокојеног епископа ГРИГОРИЈА (НИКОЛАЈ УДИЦКОГ); рођеног у Великој Кикинди; школованог у Сремским Карловцима, Београду и Атини.

Његове интелектуалне вредности исказане су у Сведочанству о завршном школовању у Богословији Св. Саве у Сремским Карловцима (шк. 1929/30); У Дипломи о завршеним студијама на Богословском факултету Универзитета у Београду (1934) и сведочанству о положеном професорском испиту (1938) из Моралног богословља, Догматике са упоредним богословљем и Аполоgetике — све са одличним успехом.

Одликујући се у учењу, он се одликовао и у раду за добро Српске православне цркве и свога народа. Његова „предавања у Битољској богословији била су јасна и разумљива“. Зато су „Његова црквеност, наставничка даровитост, ревност у служби, васпитачкој подобности и узорном моралном владању“, и оцењивање највишом оценом.

Црквеност и морална подобност дошли су до изражaja у оном момен-

ту када је, 1936, под изговором да путује у Грчку „ради поклоничког похода у Св. Гору Атонску“, отишао у манастир Хиландар и замонашио се.

Треба истаћи, да је поред наставничког и васпитног рада у Богословији у Битољу, блаженоупокојени епископ Григорије, као млад јеромонах, провео годину дана, од септембра 1938. до августа 1939. године, у административној и мисионарској служби у Епархији америчко-канадској, а време од 1939. до 1940. на постдипломским студијама у Атини, а после рата био је српски православни парох у Лебанону и Јангвуду. У Јангвуду га је 17. јула 1963, затекао избор за Епископа. Недељу дана касније, односно 4. августа, хиротонисан је и устоличен у Катедралном храму св. Стефана Првовенчаног у Алхамбри, за првог архијереја новоосноване Епархије западноамеричке.

Од тог момента, Он одатле путује америчким пространствима и враћа се у своје тихо пристаниште. Пристаниште у коме је изишао пред Господом, са речима св. ап. Павла: „ДОБАР РАТ РАТОВАХ, ТРКУ СВРШИХ, ВЕРУ ОДРЖАХ“ (II Тим. 4, 7).

М. Д. Ј.

Каленић ГОДИНА VII
42 (6/1985)

издаје Српска православна епархија шумадијска.

Излази шест пута годишње.

Уређује одбор. Главни и одговорни уредник:

Драгослав Степковић

Уредништво и администрација:

„Каленић“, Маршала Тита 67,
34000 Крагујевац
Телефон: 034/326-42

Текући рачун: „Каленић“
издавачка установа Епархије шумадијске. Број жиро-рачуна 61700-620-16-80691-14-62-00684-1

Број девизног рачуна: 12-62-25641-1
Југобанка — Крагујевац

Штампа: РО „Сава Михић“,
Земун, Маршала Тита 46—48

Тираж: 12.000 примерака

Цена: 40,00 динара примерак

Годишња претплата 240,00.— д. а за
инострство: 12 ам. долара